

Langsiktig drifts og investeringsplan

LDIP 2026-2035



LINDESNES
KOMMUNE



Innholdsfortegnelse

Innledning.....	4
Langsiktig drifts og investeringsplan	4
Samfunnstrender og utfordringer	4
Befolkningsutvikling	4
Klima og miljø.....	8
Samfunnssikkerhet og beredskap	9
Investeringsplanen	10
Investering i barnehage og skolebygg.....	11
Investering i pleie og omsorg	13
Investering i vann og avløp.....	13
Finansiering av investeringer	15
Driftsplanen	16
Konsekvenser av investeringsplan	16
Konsekvenser av befolkningsendringer og inntekter fra staten	17
Demografikostnader i Lindesnes fremover	19
Inndelingstilskudd	21
Vedlikeholdsetterslep formålsbygg.....	21

Innledning

Langsiktig drifts og investeringsplan

Langsiktig drifts og investeringsplan (LDIP) danner grunnlaget for hvordan kommunen skal planlegge og prioritere hva som skal satses på og hvordan ressursene skal brukes. LDIP skal vise hvilke investeringskostnader og finansieringsbehov som vil være nødvendig i de neste 10 årene.

Dette er første gang det utarbeides en langsiktig drifts og investeringsplan i Lindesnes kommune. I dette utkastet har fokuset i første rekke vært på investeringsplan, og noe mindre på driftsplan. Investeringsplanen skal synliggjøre behov for investeringer i et lengre perspektiv enn 4 år, basert blant annet på befolkningsutviklingen i de ulike aldersgruppene og behov for investeringer i vann og avløp- basert på hvor utbygging vil skje.

De fire første årene i LDIP er i hovedsak en rullering av handlingsplan 2025-2028. De siste seks årene skal bestå av forventede investeringer innenfor følgende områder:

- Vann og avløp
- Barnehage og skolebygg
- Pleie og omsorg (boliger, institusjonsplasser og korttidsplasser)

LDIP består også av en enkel driftsdel, der renter og avdrag av investeringene er inkludert. I tillegg synliggjøres endringer som følge av demografi, blant annet redusert behov i Oppvekst pga færre barn og økte behov til Velferd pga flere eldre og økt behov.

LDIP skal rulleres årlig.

Samfunnstrender og utfordringer

Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklingen i Lindesnes kommune har de siste årene fulgt de samme mønstrene som ellers i landet. Andelen eldre har økt kraftig fra rundt 2011, mens barnetallene har vært stabile og i noen tilfeller økt i de sentrale kystnære områdene.

Områder med vekst i det lokale arbeidsmarkedet og god tilgang på sentrale, attraktive boliger har hatt en langt sterkere prosentvis vekst i innbyggertall enn kommunen under ett – også sterkere enn landsgjennomsnittet. Eksempler på dette er Spangereid, Vigeland og det sentrale Holumsområdet.

Mandal by har hatt en litt svakere vekst enn landet for øvrig de siste 25 årene. Vennesla er nå større, slik at Mandal er Agders femte største by.

De neste årene kan vi forvente store endringer i befolkningssammensetningen.

- flere eldre

- færre barn og unge
- færre innbyggere i yrkesaktiv alder

Kommunens langsiktige drifts- og investeringsplan tar for seg de 10 neste årene; 2026-2035. Vi har behov for å se på befolkningsutviklingen i et lengre tidsperspektiv, og ser på prognoser for de 10 neste årene og 25 år fram i tid.

Befolkningsprognosene beregner hvordan vi tror befolkningen vil utvikle seg i framtiden. Den tar utgangspunkt i forventninger til hvor mange barn kvinner vil føde (fruktbarhet), forventet levealder og forventet innvandring. Prognoser har begrensninger. Det er derfor viktig å understreke at dette er ingen fasit.

Vi bruker prognoser fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) sitt hovedalternativ. Disse fanger ikke opp den lokale samfunnsutviklingen som for eksempel planlagte boligområder med ledige tomter, næringsetableringer og ny E39, som kan bidra til økt tilflytting.

Telemarksforskning har prognoser som ser på mulig vekst dersom en lykkes med å skape høy næringsattraktivitet, slik at det blir vekst i antall arbeidsplasser i kommunen og samtidig høy bostedsattraktivitet. Da kan det bli flere som unge som flytter til kommunen.

År	Hovedalternativ SSB	Telemarksforskning
2025	23 768 innbyggere	23 832 innbyggere
2035	24 250 innbyggere	24 954 innbyggere
2050	24 610 innbyggere	26 094 innbyggere

Kilde: [Agdertall](#), SSB sitt hovedalternativ og [Telemarksforskning, regional analyse](#)

Utviklingen av arbeidsplasser i næringslivet er svært vanskelig å forutse, men Telemarksforskningsscenariet beskriver en mulig utvikling.

Etter at ny E18 mellom Kristiansand og Grimstad var ferdig i 2009 har Lillesand (30 %) og Grimstad (27 %) hatt høy befolkningsvekst. Veksten kan delvis tilskrives bedre infrastruktur og bedre pendlerforhold som følge av den nye motorveien.

Ny E39 mellom Mandal og Kristiansand ble ferdig i desember 2022. Dette har gjort det enklere og raskere å reise mellom Mandal og Kristiansand, noe som gjør Lindesnes mer attraktivt for pendlere. Vi har hatt større vekst i 2023 og 2024 enn foregående år, men ikke på samme nivå som kommunene lenger øst opplevde når E18 sto ferdig.

Prognoser for ulike aldersgrupper

Vi forventer nedgang i folketallet for alle aldersgrupper mellom 0-45 år de neste årene. Størst nedgang er det i aldersgruppen 20-44 år, mens aldersgruppene 67-79, 80-89 og 90+ vil vokse kraftig. Trendene er tydeligere på lengre sikt. Samtidig øker også usikkerheten.

Alder	Innbyggere 2025	Innbyggere 2035	Innbyggere 2050
0-6 år	1374	1400	1324
6-12 år	1954	1712	1767
13-15 år	957	794	801
16-19 år	1316	1095	1014
20-24 år	1320	1292	1109
25-66 år	12433	12441	11908
67-79	3217	3594	3962
80 og eldre	1213	1922	2725
Total	23802	24250	24610

Kilde: [Agdertall](#), SSB sitt hovedalternativ

Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032 – Bedre sammen

Et godt liv i Lindesnes skapes av alle som bor og jobber her – vi blir «Bedre sammen».

[Kommuneplanen har tre satsingsområder](#)

1. Bærekraftig og innovativ;
2. Deltakelse og samfunnsengasjement
3. Trygghet og tilhørighet

De fleste i kommunen vår har det bra og lever gode liv. Samtidig er det viktig å minne om at kommunen har en høy andel innbyggere med levekårsutfordringer og utenforskap.

I planen løftes det fram fire utfordringer der en ønsker å snu en negativ trend.

1. Andelen som fullfører videregående utdanning skal økes

Ifølge tilstandsrapport i Oppvekst har 81,8 % av alle elever som har påbegynt videregående utdanning fullført innen fem år. Landssnittet er 82,2. For de som ikke fullfører videregående utdanning er utenforskap en risiko.

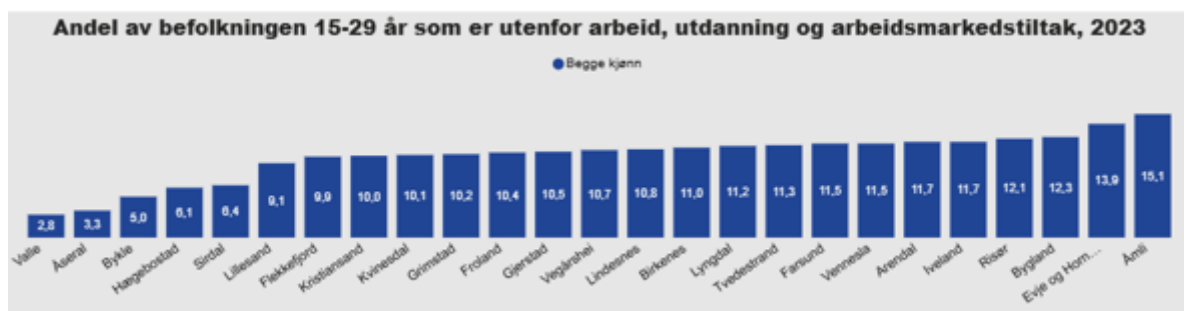
2. Andel uføre skal reduseres

Lindesnes har flere uføre enn resten av landet; Lindesnes 16,6 %, Agder 14,2 % og landet 10,5 % i 2024. Cirka 65 % av de uføre er mellom 30-60 år, og det er flest kvinner.

Andelen uføre i kommunen har økt jevnt fra 2010 (14,5 %) til en topp i 2020 (17,5 %). I 2024 var andelen redusert til 16,6 %, og vi kan forhåpentligvis spore en positiv tendens (uføre som andel av befolkningen mellom 18-67 år). Kilde: [Tall fra NAV - Agdertall](#)

Det har blitt flere uføre under 30 år i hele landet de siste 15 årene; 3,8 % i Lindesnes, 3,5 % i Agder og 2,7 % i 2024. I 2023 var 10,8 % av de mellom 15-29 år utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak i Lindesnes, Agder (10,5 %) og hele landet (9,9 %).

Arbeidsmarkedsstatus 15-29 år, Agder kommuner:



Kilde: [Utenforskap fra arbeidslivet - Agdertall](#), SSB

3. Omfang av psykiske plager og lidelser skal reduseres

En studie fra Folkehelseinstituttet vurderte kostnadene for 144 sykdommer. For ungdom og middelaldrende, aldersgruppen 15–49 år, er nesten halvparten av helseutgiftene knyttet til psykiske lidelser og rus. Ved å inkludere utgifter til sykehjem og hjemmesykepleie, viste funnene at utgiftene per person øker med alderen, spesielt på grunn av lidelser som demens. Kilde: [Hva koster ulike sykdommer i helsevesenet? - FHI](#)

Lindesnes kommune ligger nært gjennomsnittet for Agder, og litt over landssnittet for antall innbyggere med psykiske lidelser og symptomer. Tallet har vært nokså stabilt de siste årene.

Blant de yngste innbyggerne våre, 0-14 år, er det flest gutter som har psykiske lidelser eller symptomer, mens for aldersgruppen 15-24 år er det flest jenter.

Psykisk helse i primærhelsetjenesten, aldersgruppe 0-74 år, psykiske symptomer og lidelser:



Kilde: [Agdertall og Kommunehelse statistikkbank](#)

4. Innbyggere i yrkesaktiv alder er lavere enn landsgjennomsnittet

Kommunen har færre innbyggere i yrkesaktiv alder enn landsgjennomsnittet (Lindesnes 63 %, landet 66 %). Ifølge prognosene vil denne utviklingen fortsette, og det vil bli færre yrkesaktive per alderspensjonist.

Dette er, sammen med en høy andel utenfor arbeidslivet, en stor utfordring for kommunen.

Sentrale temaplaner i kommunen

[Temaplan mestring 2023-2030](#), [Strategisk næringsplan 2021-2030](#) og Plan for forebygging av adferdsvansker og omsorgssvikt (2025-2030) følger opp kommuneplanen for å møte disse utfordringene med konkrete tiltak og handling.

Gjennom mestringsplanen vil vi vri innsatsen til forebygging og mer egenmestring, i stedet for reparasjon og inngripende tiltak. Dette gjør vi gjennom universelle tiltak og tiltak rettet mot grupper av befolkningen. Ved at flere mestrer egen hverdag, vil færre ha behov for kostbare og omfattende tjenester. Vi er helt avhengige av å spille på lag med innbyggerne, frivilligheten og næringslivet og deres bidrag for å få en god samfunnsutvikling.

Plan for forebygging av atferdsvansker og omsorgssvikt bygger på kunnskap om risiko- og beskyttelsesfaktorer (Øyvind Kvello). Vi vet også at de første leveårene er avgjørende for å hindre utenforskap senere i livet. Planen inneholder tiltak som skal bidra til en god oppvekst med trivsel i familien, på skolen, i nærmiljøet og deltagelse i fritidsaktiviteter.

Dersom vi skal lykkes med omstillingen og levere gode tjenester til barn og unge, må vi fortsette å arbeide forebyggende og systematisk for å bedre levekårene til innbyggerne våre.

Klima og miljø

Lindesnes kommune har med sitt store areal et ansvar for vårt lokale miljø, og for å bidra til at de nasjonale klimamålene nås. Viktige temaer i kommunens planer framover er hensynet til naturmangfold, minimere tapet av natur, bevare matjord og en forsvarlig forvaltning av vannressursene.

Det er kommet nye statlige planretningslinjer som skal sikre at kommunene arbeider systematisk med klimautfordringene og bærekraftig arealbruk. De gir tydeligere føringer for planlegging etter plan- og bygningsloven og skal bidra til at Norge når klimamålene sine.

[Statlige planretningslinjer for klima og energi \(2024\)](#)

Hovedpunkter:

- Kommunene skal ha ambisiøse klima- og energimål med konkrete tiltak.
- Klima omfatter reduksjon av klimagasser, karbonopptak og klimatilpasning.
- Energi omfatter effektiv, fleksibel energibruk og utbygging av fornybar energi.

- Kommunene skal ha ambisiøse klima- og energimål med konkrete tiltak.
- Kommunene skal legge til rette for en sirkulær økonomi.
- Kommunene skal unngå nedbygging av karbonrike områder.
- Rehabilitering av bygninger skal vurderes før riving.
- Arealregnskap skal være en del av kommuneplanarbeidet.
- Kommunene må jevnlig evaluere klimaarbeidet.

Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet (2025)

Hovedpunkter:

- Differensierte retningslinjer for byregioner og distriktsområder.
- Nullvekstmål for personbiltransport i byområder.
- I distriktene kan man tillate spredt boligbygging.
- Fritidsboliger skal ikke bygges over skoggrensen eller på myr.
- Fortetting skal prioriteres før utvidelse til nye områder.
- Jordvern blir prioritert høyere.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunen har en sentral rolle i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Vi har et grunnleggende ansvar for å ta vare på innbyggerne våre, uavhengig av om det er fredstid, en alvorlig krise eller til og med krig.

Vi har i mange år levd i et trygt og godt samfunn, men risiko- og trusselbildet har endret seg etter at Russland gikk til krig mot Ukraina. Det er nødvendig at vi blir mer motstandsdyktige mot det risikobildet vi står ovenfor. I praksis må vi alle, både innbyggere og kommunen, bygge opp vår «egenberedskap» slik at vi er forberedt på å klare oss uten nødvendig infrastruktur som strøm og kommunikasjon minst ei uke.

Totalforsvaret er summen av Norges militære forsvar og sivilsamfunnets beredskap. I en sikkerhetspolitisk krise eller krig er begge avgjørende. Da er Forsvaret avhengig av god støtte fra sivile aktører innen blant annet helse, samferdsel og energi.

Riksrevisjonen påpeker i en ny rapport at sivile aktører ikke er godt nok forberedt på å støtte Forsvaret og allierte styrker i en krise eller krig. For kommunen innebærer dette blant annet å gi helsetjenester til militært personell.

Investeringsplanen

I tabellen under kan du se foreslåtte investeringer de neste 10 årene, fordelt på de ulike tjenesteområdene.

		Handlingsplan 2026-2029				Langsiktig investeringsplan 2030-2035						
Tall i 1000 kr		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2026-2035
Samfunnsutvikling												
Vann og avløp, inkl Grønvika renseanlegg	Økt	158 500	227 700	59 500	40 750	37 500	38 300	38 800	39 000	39 400	39 800	719 250
Boliger		5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	50 000
Rassikring		1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	15 000
Bil og maskinpark Vei og grønt		350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	3 500
Flomsikringstiltak Øyslebø		6 000	9 000	3 000								18 000
Enøk tiltak bygg		625	625	625	625	625	625	625	625	625	625	6 250
Enøk tiltak vei og grønt		1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	10 000
Lekeplasser		200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	2 000
Tilbakestrømssikring bolig og formålsbygg		1 500	1 500	1 500								4 500
Tursti Kvisla		250										250
Flomforebygging Hestehaven		10 000										10 000
Nytt landmålingsutstyr		1 100										1 100
Tilpasning adm bygg (SIU Eiendomsstrategi)	Ny		1000									1 000
												-
												-
Velferd												
Helsehus		236 000	245 000	22 500								503 500
Velferd, strakstiltak		1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	10 000
Velferd, utkjøp leasingbiler		1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	10 000
Forprosjekt Mandal sykehjem		1 200										1 200
Renovering Mandal sykehjem, oppstartsmidler			25 000	25 000								50 000
Boliger- heldøgns tjenester (SIU-Vekstplan i tråd med Nordisk modell)	Ny								31 376			31 376
Småhus rus og psykisk helse - 20 stk (SIU- Boligstrategi)	Ny	10 000	20 000	10 000								40 000
												-
												-
Oppvekst												
IKT skolene		2 675	2 675	2 675	2 675	2 675	2 675	2 675	2 675	2 675	2 675	26 750
Oppvekst, strakstiltak		1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	13 000
Forprosjekt Furulunden skole		800										800
Barnehagebygg		20 000	20 000									40 000
Skolebygg			30 000	30 000								60 000
Sum alle investeringsutgifter		460 000	593 850	166 150	55 400	52 150	52 950	53 450	53 650	85 426	54 450	1 627 476
Finansiering:												
Tilskudd fra andre		- 7 000	- 157 874	- 3 400					-14 119			- 182 393
Salg av boliger (SIU- boligstrategi)- 24 stk		- 10 000	- 15 000	- 30 000								- 55 000
Salg diverse bygg (SIU Eiendomsstrategi)*				- 4 500	-35 500							- 40 000
Mva kompensasjon		- 57 300	- 68 230	- 18 330	- 1 930	- 1 930	- 1 930	- 1 930	- 1 930	- 8 205	- 1 930	- 163 645
Låneopptak		-385 700	- 352 746	-109 920	-17 970	-50 220	-51 020	-51 520	-51 720	-63 102	-52 520	- 1 186 438
Sum finansiering		-460 000	- 593 850	-166 150	-55 400	-52 150	-52 950	-53 450	-53 650	-85 426	-54 450	- 1 627 476

Til sammen utgjør alle investeringsutgifter nesten 1,63 mrd kroner de neste 10 årene, fordelt med 1,27 mrd de første fire årene og 352 mill de siste seks. Jo lenger ut i perioden man kommer, jo mer usikre er tallene. Av de 1,63 mrd kronene er 719,25 mill kr investering i vann og avløp- her vil kapitalkostnadene dekkes gjennom gebyrinntekter (selvkost). 503,5 mill kr gjelder investering i helsehuset.

Nye investeringer er merket med Ny i oversikten.

Tilpasning Vigeland adm bygg med 1 mill kr er etter innspill i SIU arbeidspakke 02 Eiendomsstrategi. Det foreslås å selge adm bygget på Heddeland, og flytte de ansatte til Vigeland og Mandal rådhus. I den forbindelse bør det gjennomføres noe ombygging for å få plass til de ansatte, anslått til 1 mill kr.

20 stk småhus rus og psykisk helse er etter innspill i arbeidspakke 15 Boligstrategi. Der foreslås det å selge 24 stk store boliger, og etablere 20 stk småhus for brukere innen psykisk helse. Salgsinntektene av boligene er innarbeidet som finansiering i investeringsplanen.

Investering i barnehage og skolebygg

I vedtatt budsjett 2025, handlingsplan 2025-2028 er det innarbeidet midler til forprosjekt Furulunden skole og forprosjekt Kvisla barnehage. I vedtatt budsjett ble det innarbeidet investering i barnehage og skolebygg for henholdsvis 40 og 60 mill kr. Disse investeringene er videreført i denne investeringsplanen med samme beløp. Når forprosjektene er ferdig, og handlingsplan/investeringsplan rulleres, vil beløpene justeres.

I forbindelse med behandling av budsjett for 2025, ble det også vedtatt at det skulle gjennomføres en tilstandsvurdering av alle barnehage og skolebygg. Arbeidet med tilstandsvurdering er gjennomført av Prosjektgruppen AS, og det foreligger nå et oppsummerende notat/rapport som er vedlagt sak om ny barnehage og skolestruktur i Lindesnes.

I rapporten vises det til at det bør gjennomføres strakstiltak for til sammen 14,7 mill kr, vedrørende HMS innendørs, HMS utendørs og branntekniske avvik. Det anbefales at strakstiltakene bør gjennomføres så fort som mulig, og rådmannen vil foreslå å bevilge midler til dette i forbindelse med økonomirapport pr 30.4.25.

Det vises for øvrig i rapporten til et estimert årlig vedlikeholdsbehov på 8,5 mill kr på skole og barnehage. Behov for utskiftingstiltak, for å løfte det enkelte bygget tilbake til minimum tilstandsgrad 1, alternativt 0 er anslått til å utgjøre hele 580,5 mill kr de neste 12 årene.

I tabellen under kan du se foreslått utskiftingstiltak per skole og barnehage:

BYGGNAVN	BTA	PERIODISERTE KOSTNADER [NOK]			TOTALT NESTE 12 ÅR		
		0-4 år	5-8 år	9-12 år			
BJELLAND OPPVEKSTSENTER - BARNEHAGE	561	kr 498 790	kr 112 833	kr 1 743 712	kr		2 626 789
BJELLAND OPPVEKSTSENTER - SKOLE	706	kr 2 190 139	kr 1 662 459	kr 2 881 307	kr		8 808 705
BLOMDALEN UNGDOMSSKOLE	7 303	kr 7 947 266	kr 9 839 701	kr 2 699 999	kr		26 928 622
FRØYSLAND BARNEHAGE	1 340	kr 7 335 932	kr 4 207 293	kr 50 000	kr		11 802 565
FRØYSLAND BARNEHAGE	6 451	kr 40 663 244	kr 14 456 484	kr 17 091 005	kr		75 374 381
FURULUNDEN BARNESKOLE	7 683	kr 45 000 151	kr 46 667 990	kr -	kr		94 030 351
HEDDELAND BARNEHAGE	1 395	kr 6 757 912	kr 1 575 596	kr 1 402 525	kr		10 167 540
HESTEHAVEN BARNEHAGE	1 308	kr 3 878 788	kr 7 724 325	kr 3 340 797	kr		16 449 970
HOLUM BARNESKOLE	3 870	kr 16 573 224	kr 4 790 452	kr 4 824 600	kr		28 897 095
IME BARNESKOLE	5 970	kr 29 615 241	kr 19 558 958	kr 7 874 983	kr		58 748 984
KVISLA BARNEHAGE - GAMLEBYGGET	427	kr 3 704 593	kr 1 211 688	kr 1 121 302	kr		6 037 583
KVISLA BARNEHAGE - NYBYGGET	360	kr 566 394	kr 1 496 636	kr 1 885 333	kr		4 830 218
LAUDAL OPPVEKSTSENTER - BARNEHAGE	635	kr 2 999 552	kr 2 096 360	kr 520 446	kr		6 225 994
LAUDAL OPPVEKSTSENTER - SKOLE	3 129	kr 7 401 118	kr 7 815 909	kr 1 893 777	kr		20 090 639
NYPLASS BARNESKOLE	4 567	kr 8 744 040	kr 21 029 232	kr 2 644 949	kr		37 487 115
SKINSNES SKOLE	347	kr 1 117 458	kr 295 548	kr 318 323	kr		2 220 769
SKJEBSTAD BARNEHAGE	850	kr 7 226 530	kr 3 803 709	kr 243 100	kr		11 273 340
SPANGEREID BARNESKOLE	4 737	kr 14 619 939	kr 6 394 883	kr 6 677 641	kr		29 665 636
VASSMYRA UNGDOMSSKOLE	9 061	kr 9 699 596	kr 17 870 478	kr -	kr		34 573 724
VIGELAND UNGDOMSSKOLE	5 080	kr 13 675 819	kr 8 766 870	kr 3 789 419	kr		31 148 593
VIGMOSTAD BARNEHAGE OG SFO	636	kr 4 129 595	kr 873 688	kr 2 374 139	kr		8 447 374
ØYSLEBØ BARNESKOLE	3 420	kr 15 751 288	kr 6 541 133	kr 439 450	kr		24 424 746
ØYSLEBØ UNGDOMSSKOLE	4 945	kr 3 930 642	kr 15 660 438	kr 7 562 278	kr		30 289 503
SUM	kr 74 781	kr 254 027 250	kr 204 452 664	kr 71 379 084	kr		580 550 237

Det er ikke vurdert om dette er drifts- eller investeringsutgifter pt., men mest sannsynlig er det vedlikehold- og dermed driftsutgift.

Utviklingsbehov – kostnader til oppgradering av eksisterende installasjoner som følge av endrede behov, ønsker, nye krav, ny teknologi eller andre kvalitetshevende tiltak fremkommer også i rapporten. Tiltakene er delt inn i ENØK tiltak, andre kvalitetstiltak og UU (universell utforming) tiltak. Til sammen foreslås det utviklingstiltak for 215,2 mill kr.

Tabellen under viser hva de anslåtte utviklingskostnadene er beregnet til per skole og barnehage:

BYGGNAVN	ENØK-TILTAK	ANDRE KVALITETS TILTAK	UU-TILTAK	TOTALT [NOK]
BJELLAND OPPVEKSTSENTER - BARNEHAGE	kr -	kr 15 000	kr 628 325	kr 643 325
BJELLAND OPPVEKSTSENTER - SKOLE	kr 1 617 013	kr -	kr 3 745 682	kr 5 362 695
BLOMDALEN UNGDOMSSKOLE	kr 905 310	kr 300 000	kr 6 713 344	kr 7 918 654
FRØYSLAND BARNEHAGE	kr -	kr 1 580 000	kr 1 026 494	kr 2 606 494
FRØYSLAND BARNESKOLE	kr 9 092 861	kr 1 750 000	kr 6 578 370	kr 17 421 231
FURULUNDEN BARNESKOLE	kr 8 016 549	kr 4 200 000	kr 9 364 467	kr 21 581 016
HEDDELAND BARNEHAGE	kr -	kr -	kr 3 783 743	kr 3 783 743
HESTEHAVEN BARNEHAGE	kr 748 440	kr 150 000	kr 590 093	kr 1 488 533
HOLUM BARNESKOLE	kr 3 789 117	kr 4 750 000	kr 8 059 040	kr 16 598 157
IME BARNESKOLE	kr 8 253 142	kr 8 650 000	kr 8 029 233	kr 24 932 375
KVISLA BARNEHAGE - GAMLEBYGGET	kr 1 228 631	kr 550 000	kr 1 097 360	kr 2 875 991
KVISLA BARNEHAGE - NYBYGGET	kr 1 104 952	kr 300 000	kr 715 480	kr 2 120 432
LAUDAL OPPVEKSTSENTER - BARNEHAGE	kr 486 061	kr 250 000	kr 764 280	kr 1 500 341
LAUDAL OPPVEKSTSENTER - SKOLE	kr 2 277 214	kr 2 050 000	kr 3 174 160	kr 7 501 374
NYPLASS BARNESKOLE	kr 2 338 681	kr 2 700 000	kr 4 218 755	kr 9 257 436
SKINSNES SKOLE	kr 212 231	kr 630 000	kr 181 808	kr 1 024 039
SKJEBSTAD BARNEHAGE	kr 2 143 430	kr 925 000	kr 823 966	kr 3 892 396
SPANGERØD BARNESKOLE	kr 1 147 571	kr -	kr 1 607 056	kr 2 754 627
VASSMYRA UNGDOMSSKOLE	kr 5 701 646	kr 50 600 000	kr 2 854 771	kr 58 156 417
VIGELAND UNGDOMSSKOLE	kr 2 538 092	kr 550 000	kr 1 245 758	kr 4 333 850
VIGMOSTAD BARNEHAGE OG SFO	kr 1 142 073	kr 540 000	kr 335 600	kr 2 017 673
ØYSLEBØ BARNESKOLE	kr 3 449 744	kr 400 000	kr 5 530 800	kr 9 380 544
ØYSLEBØ UNGDOMSSKOLE	kr 3 098 361	kr 250 000	kr 3 741 696	kr 7 090 057
SUM	kr 59 291 118	kr 81 140 000	kr 74 810 281	kr 215 241 399

I sak om Forslag til fremtidig barnehage og skolestruktur foreslår rådmannen følgende:

- Legge ned Vigmostad barnehage og SFO fra 26/27
- Legge ned Bjelland barnehage fra 26/27
- Legge ned Bjelland skole og SFO fra 26/27
- Redusere til fådelte skoler ved Spangereid og Øyslebø barneskole når elevtallsutvikling tillater dette
- Utrede å utvide skolekrets Øyslebø ungdomsskole med Holum skolekrets fra 2030/31
- Utrede om Frøysland, Furulunden og Ime skolekrets kan ha felles ungdomsskole fra 2030/31
- Forprosjekt Furulunden skole skal inkludere vurdering om Furulunden og Frøysland kan slås sammen til en sentrumsskole.

Utviklingskostnadene er ikke innarbeidet i forslag til investeringsplan. Strakstiltak må først prioriteres, deretter utskiftingskostnadene- før man gjennomfører investeringer.

Forprosjektene som er foreslått vedtatt bør gjennomføres, og eventuelle investeringer som følge av forprosjekt vil så kunne innarbeides i rullering av investeringsplanen.

Hvis forprosjektene anbefaler å bygge en ny sentrumsskole (barneskole), vil det kreve betydelig mer investeringsmidler enn det som er innarbeidet i investeringsplanen nå.

Reduserte driftskostnader som følge av foreslåtte endringer i skolestruktur er lagt frem i rammesaken, og utgjør til sammen 1,1 mill kr. Eventuelt salg av skole og barnehager som foreslås lagt ned er ikke innarbeidet i denne investeringsplanen i denne omgang.

Investering i pleie og omsorg

Forprosjekt Mandal sykehjem skal starte nå i 2025, og varer til 2026. I vedtatt budsjett for 2025, og handlingsplan 2025-2028 ble det innarbeidet investeringsutgifter ved Mandal sykehjem på til sammen 50 mill kr. Disse er med i denne investeringsplanen. Det er behov for en tilstandsrapport for Mandal sykehjem, og forprosjektet må utarbeide en helhetlig plan for sykehjemmet. Denne planen må også sees i sammenheng med både Vigeland omsorgssenter og Marnardal omsorgssenter. I 2026 er første trinn av helsehuset ferdig, og det er besluttet at avd 2 og 3 fra Mandal sykehjem flytter midlertidig inn i helsehuset, for å kunne iverksette renovering av Mandal sykehjem.

Arb pakke 10 "vekstplan" i tråd med Nordisk modell har kartlagt status på antall langtidsplasser, korttidsplasser og omsorgsboliger frem til 2040. I dag har vi for mange langtidsplasser og for få boliger med mulighet for heldøgntjenester. Dette er også bakgrunnen for at Helsehuset bygges, hvor det kommer 72 boliger med mulighet for heldøgntjenester. Det vil være nok langtidsplasser og korttidsplasser frem til 2035 i Lindesnes. Det vil imidlertid være behov for 8 flere omsorgsboliger med mulighet for heldøgntjenester i 2035. Det er derfor innarbeidet investering i 2034 på 31,37 mill kr, for å bygge 8 boliger. Tilskudd er innarbeidet med 14,1 mill kr (Husbanken).

Analyser viser at det er behov for ytterligere 16 omsorgsboliger i 2040 (kostnad estimert til 63 mill kr). Det vil også være behov for flere korttids og langtidsplasser fra 2036. Dette er utenfor perioden for denne investeringsplanen, og derfor ikke tatt med i oversikten over.

Alt dette avhenger av at avd 2 og 3 ved Mandal sykehjem kan flytte ut av Helsehuset og tilbake til sykehjemmet som planlagt i 2028. Hvis ikke vil vi få en «propp» i 2028 i forhold til antall plasser og boliger.

Investering i vann og avløp

«Temaplan vann og avløp» er verktøyet for overordnet styring av vannforsyning og avløpshåndtering. Målet er å skaffe befolkning, næringsliv og turister i Lindesnes nok, godt og sikkert drikkevann, samt forsvarlig avløpshåndtering.

Det er under utarbeidelse en revidert handlingsplan VA (pkt. 8 i Temaplan) som skal til politisk behandling høsten 2025. Den reviderte handlingsplanen viser investeringsplan for de neste 10 årene. Prosjektene er kategorisert mellom krav, sikkerhet, ny utbygging og oppgradering.

Det foreslås investeringer for til sammen 719,25 mill kr fra 2026 til 2034.

Investeringene fordeler seg slik mellom vann og avløp:

Vann:		Avløp:	
Krav	5 800	Krav	4 000
Sikkerhet	15 300	Sikkerhet	
Ny utbygging	55 200	Ny utbygging	65 300
Oppgradering	118 100	Oppgradering	134 550
Maskiner/utstyr	5 000	Maskiner/utstyr	5 000
Vannledning Skadberg	100 000	Grønvika renseanlegg	211 000
Sum	299 400	Sum	419 850

Sum investeringer 719 250

Ny utbygging vil medføre flere abonnenter, og økte inntekter. Før handlingsplan går til politisk behandling, vil rådmannen foreta en prioritering av de ulike investeringene. Hva må gjennomføres, hva kan utsettes og hva kan eventuelt utgå. Investeringsplanen her inneholder foreløpig alle foreslåtte investeringer i revidert handlingsplan.

Investeringene i vann og avløp finansieres gjennom gebyrinntekter fra innbyggerne. Det er utarbeidet tre ulike scenario for årsgebyrene for de neste 10 årene.

Scenario 0 inneholder investering i Grønvika og justert budsjett 2025 og 2026.

Scenario 1 inneholder hele investeringsplanen (foreslått handlingsplan va) med unntak av overføringsledning (Skadberg)

Scenario 2 inneholder alle investeringer

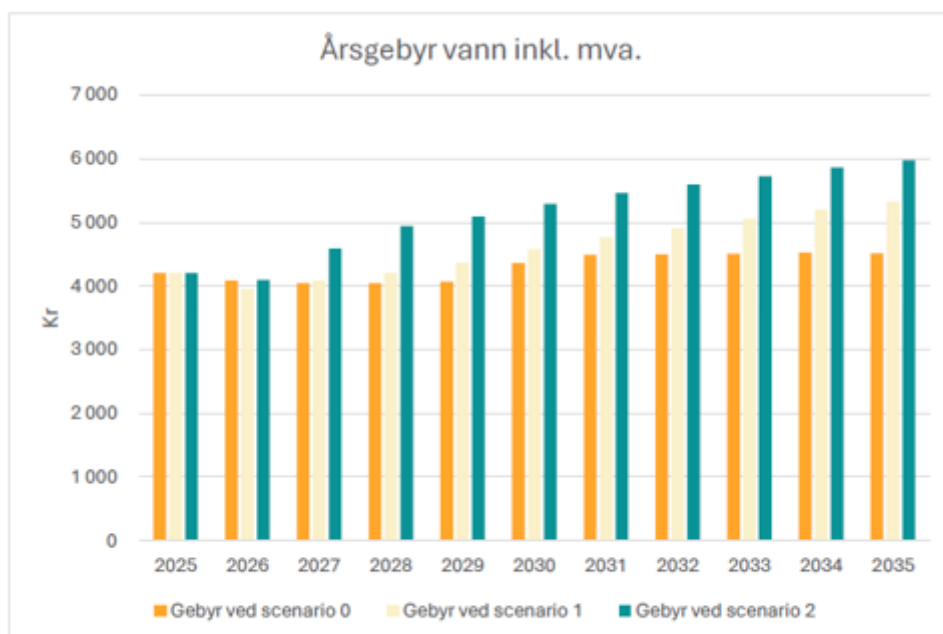


Diagram 2 - Årsgebyr vann inkl. mva.

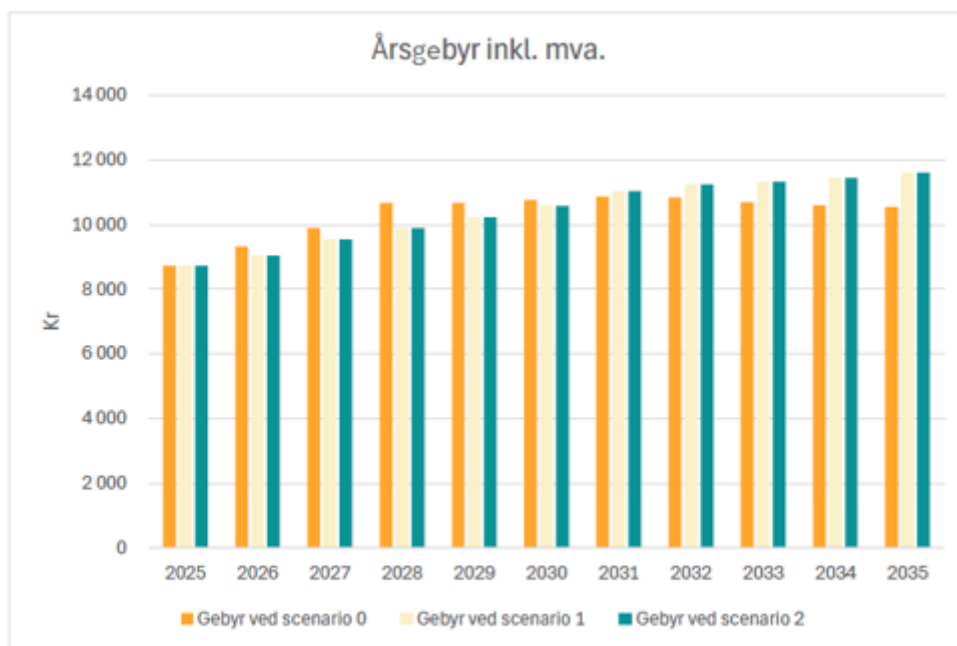


Diagram 3 - Årsgebyr avløp inkl. mva.

Finansiering av investeringer

Investeringene finansieres med tilskudd på 182 mill kr, salg av boliger og diverse bygg med 95 mill kr, momskompensasjon på 163,6 mill kr og økt låneopptak med 1,18 mrd kroner.

Lånegjeld til investering er beregnet til å utgjøre litt over 2 mrd kroner ved utgangen av 2035.

Arb pakke 02 eiendomsstrategi har hatt som mandat å utrede hvilke bygg som kan selges for å redusere antall m2- og tilhørende driftskostnader. Det er foreslått salg av flere bygg, og disse er innarbeidet som investeringsinntekt i investeringsplanen.

Salg av tomter har ikke vært en del av utredningen i arbeidspakke eiendomsstrategi (og heller ikke en del av deres mandat). Lindesnes kommune eier imidlertid en del ubebygde tomter, som kan vurderes solgt. Salg av tomter vil i tilfelle bli en investeringsinntekt, som kan gi mulighet for redusert behov for låneopptak fremover. Det må kartlegges omfang, og mulighet for salg- og eventuelt innarbeides i fremtidige budsjett og handlingsplaner.

Driftsplanen

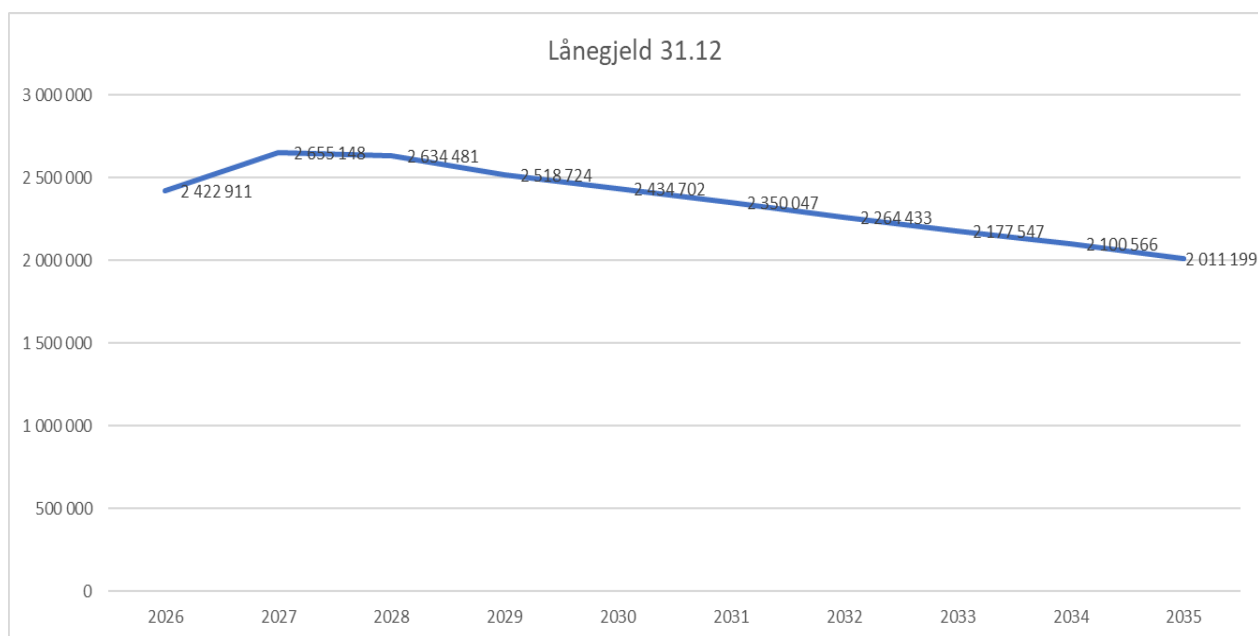
Konsekvenser av investeringsplan

Konsekvensene av økt låneopptak er økte renter og avdrag i drift. Hvis årlig låneopptak er høyere enn betalte avdrag, vil gjeldsgraden øke (gjeldsgrad er lån i prosent av brutto driftsinntekt).

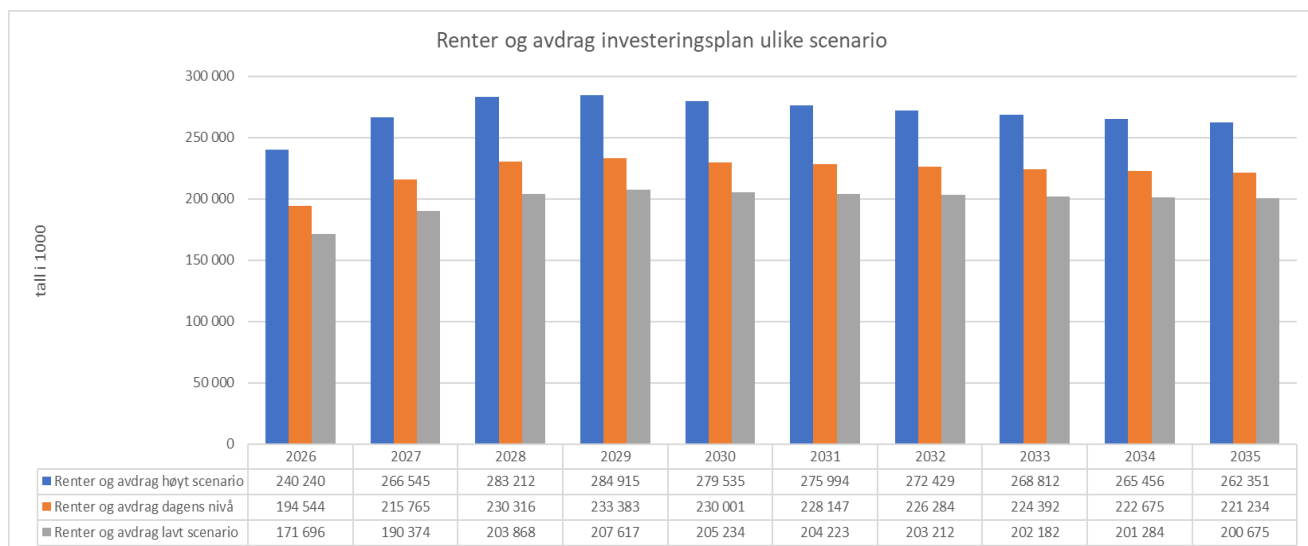
Tabellen under synliggjør hva renter og avdrag vil utgjøre årlig, basert på 35 års avdragstid og en rente på 3,9 %.

tall i 1000 kr	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Renter hovedscenario, 3,9 %	85 055	95 256	99 729	99 655	95 760	92 471	89 150	85 787	82 591	79 347
Avdrag	109 489	120 509	130 587	133 728	134 241	135 676	137 134	138 606	140 083	141 886
Sum renter og avdrag	194 544	215 765	230 316	233 383	230 001	228 147	226 284	224 392	222 675	221 234

Lånegjelden er beregnet til å utvikle seg slik de neste 10 årene:



Med en lånegjeld opp mot 2,6 mrd kroner i 2027, 2028 og 2029, er vi sårbare for økninger i rentene. En økning i rentene på 2 % (høyt scenario) og en reduksjon på 1 % (lavt scenario) eller dagens nivå) kan synliggjøres i denne tabellen:



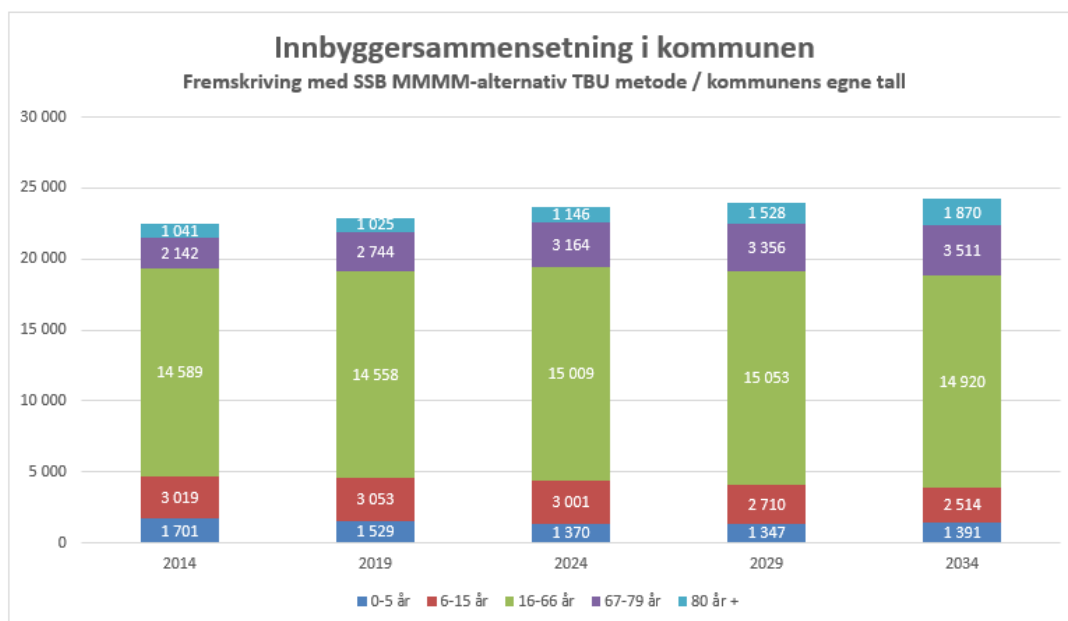
Høyt scenario (økning 2 %) gir renter og avdrag på 284,9 mill kr i 2029, dagens nivå (3,9 %) er 233,4 mill kr og lavt scenario (nedgang 1 %) er 207,6 mill kr. Det betyr at hvis renta øker med 2 % vil vi måtte betale 51,9 mill kr mer i renter i året. I og med at vi ikke har budsjettert med store overskudd på drift, betyr en slik renteøkning at vi må bruke mindre driftsutgifter på andre områder, eller få inn ekstra inntekter. Nye effektive bygg kan gi større muligheter for mer effektiv drift, og reduserte driftsutgifter. Ekstra inntekter kan være økt eiendomsskatt eller økte brukerbetalinger, der vi ikke har selvkost eller nasjonalt fastsatte maksimalpriser (for eksempel barnehage).

FDV kostnader (forvaltning, drift og vedlikehold) er ikke synliggjort i denne planen.

Konsekvenser av befolkningsendringer og inntekter fra staten

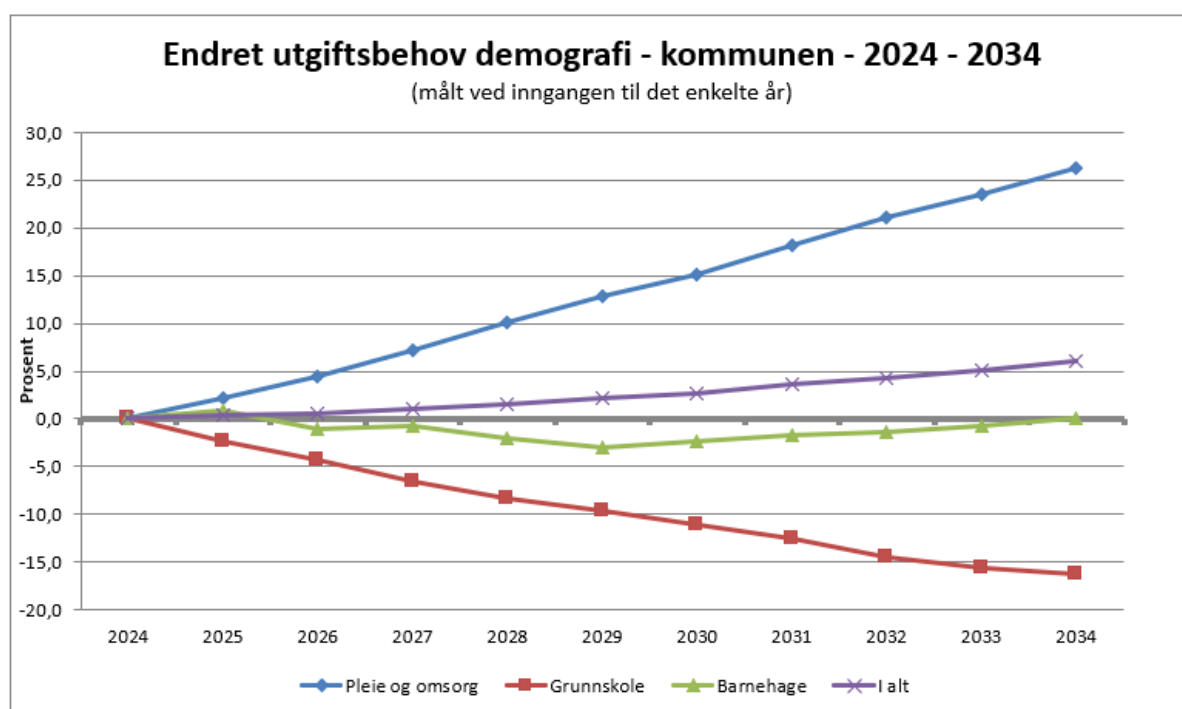
Som nevnt får vi tilskudd fra staten, blant annet basert på antall innbyggere i ulike alderskategorier.

Befolkningsutviklingen frem til 2034 anslås ifølge SSB (statistisk sentralbyrå) til å se slik ut:



Antall innbyggere 0-5 år øker fra 1 370 i 2024 til 1 391 i 2034. Antall innbyggere i alderen 6-15 år reduseres fra 3 053 i 2024 til 2 514 i 2034- dvs med over 500 stk. Samtidig øker antall mellom 67 og 79 år fra 3 164 til 3 511, og de over 80 år øker fra 1 146 til 1 870.

Vi får tilskudd fra staten ut fra antall innbyggere i ulike aldersgrupper. Det er også mulig å beregne endring i utgiftsbehov i de ulike aldersgruppene, det er visualisert i figuren under.

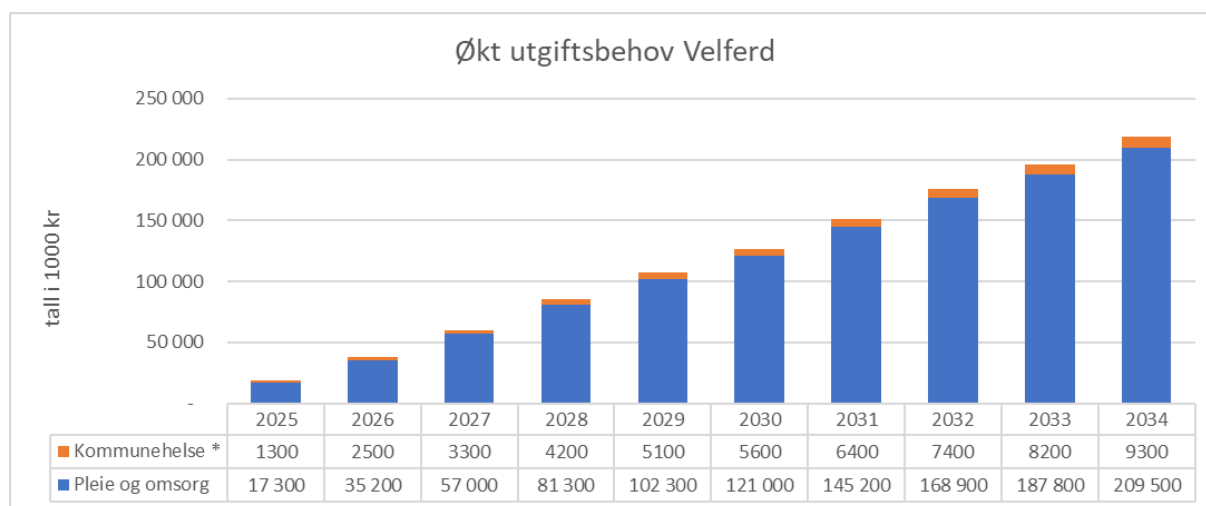


Utgiftsbehovet øker som følge av flere eldre (den øverste linjen), samtidig som det reduseres pga færre barn (de to nederste linjene). Staten kompenserer oss for økt antall eldre, og trekker oss for færre barn, dvs vi får kun utbetalt for netto økt behov (den lilla linjen rett over 0). Vi må også selv klare å fordele budsjett mellom de ulike aldersgruppene (les tjenesteområdene) som følge av endring i befolkningen (demografi).

Demografikostnader i Lindesnes fremover

KS utarbeider årlig en modell som synliggjør økte årlige utgifter i kroner som følge av endringer i demografi.

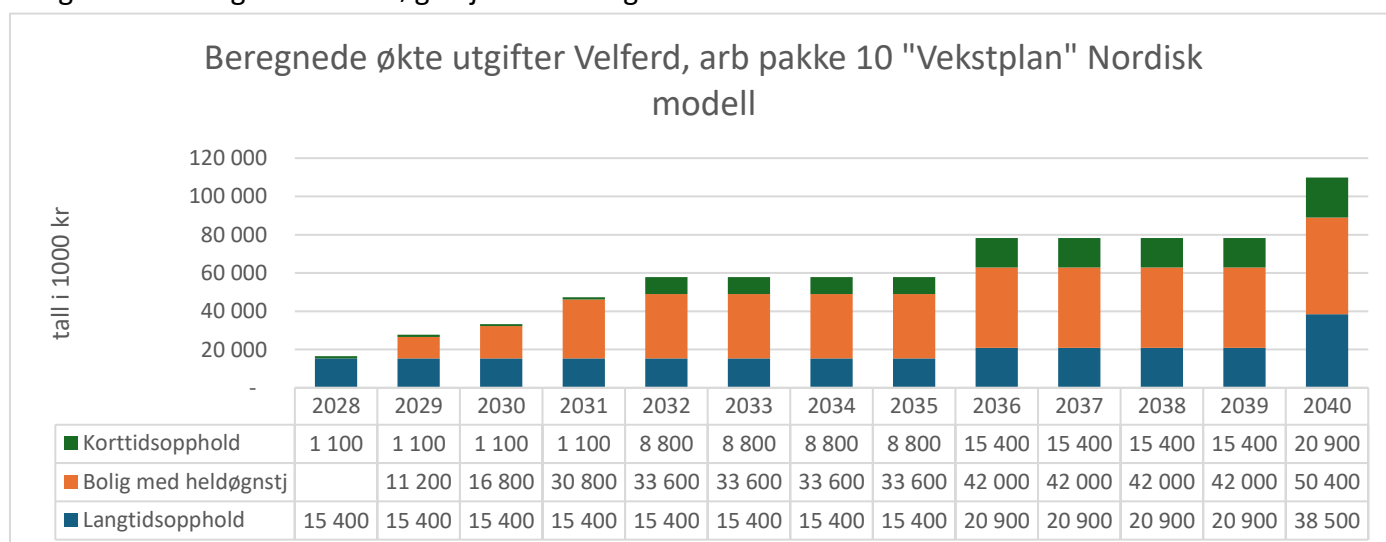
Modellen til KS ser slik ut for noen av områdene i Velferd, og årlig økning er i forhold til 2024.



Figuren over viser at utgiftsbehovet øker fra 2024 til 2025 med 17,3 mill kr innenfor pleie og omsorg, og med 1,3 mill innen kommunehelse. I 2034 er det økte behovet hele 209,5 mill kr til pleie og omsorg (sammenlignet med 2024), og 9,3 mill kr innen kommunehelse.

Dette er en teoretisk beregning, basert på innbyggertall i de ulike aldersgruppene.

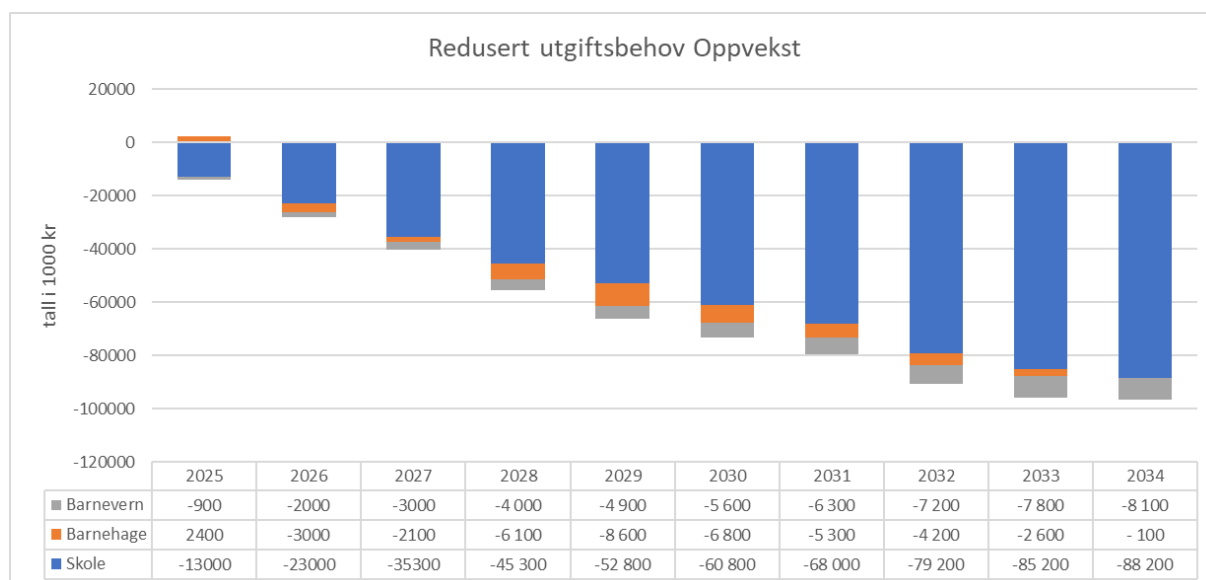
Arbeidspakke 10 «Vekstplan» i tråd med nordisk modell har også synliggjort økte utgifter for innbyggere mellom 80 og 105 år innenfor tjenestene langtidsopphold, korttidsopphold og boliger med mulighet for heldøgntjenester. Utgiftene fremkommer i tabellen under:



Utgiftene til langtidsopphold øker med 15,4 mill kr i 2028. Fra 2040 øker de med 38,5 mill kr.

Utgiftene til korttidsplasser øker med 1,1 mill kr i 2028, og fra 2040 med hele 20,9 mill kr. Boliger med heldøgnsstj øker med 11,2 mill kr i 2029, og hele 50,4 mill kr fra 2040. Dette er beregnede økte utgifter til drift av tjenestene.

I Oppvekst anslår KS at det reduserte utgiftsbehovet er som i tabellen under:



Utgiftsbehovet i skole er beregnet redusert med 13,0 mill kr fra 2024 til 2025, i 2034 reduseres det til 88,2 mill kr sammenlignet med 2024. Innenfor barnehage øker behovet fra 2024 til 2025 med 2,4 mill kr, men fra 2026 reduseres behovet årlig. Når det gjelder utgiftene til barnevern er de også beregnet til å bli redusert årlig fremover hvert år frem til 2034. I 2034 er det totalt beregnet at utgiftene til skole, barnehage og barnevern er redusert med hele 96,4 mill kr sammenlignet med 2024.

Dette er en teoretisk beregning, basert på innbyggertall i de ulike aldersgruppene.

I arbeidspakke 18 barnehage og skolestruktur, i punkt 6.3, henvises det til at dersom elevtallet reduseres med 400 i 2030 vil utgifter til lærernorm (lønn til undervisning) og andre utgifter i skole reduseres med til sammen 30 mill kr. Foreslått nedleggelse av Bjelland skole og SFO vil gi ytterligere innsparing i årlige utgifter til skole. I modellen til KS er anslått reduksjon i utgiftsbehov i 2030 60,8 mill kr i skole- dvs 30,8 mill kr mer enn det som synliggjøres som mulig i rapporten.

Tallene over viser at det vil være nødvendig å utrede ytterligere sammenslåing av skoler, for å klare å tilpasse utgiftene til redusert antall elever, slik det også er foreslått i barnehage og skolestruktur saken.

Oppsummert om demografikostnader:

I Velferd øker utgiftsbehovet fra 2024 til 2034 med 209,5 mill kr innen pleie og omsorg. I oppvekst reduseres utgiftsbehovet fra 2024 til 2034 med 88,2 mill kr i grunnskole. Staten kompenserer oss kun for netto økning.

Dette er en av de store utfordringene vi står overfor i Lindesnes kommune de neste 10 årene. Vi må klare å tilpasse driften innenfor skole og barnehage til færre barn, samtidig må vi klare å vokse smart innen pleie og omsorg- for å håndtere flere eldre

Det er også usikkerhet omkring hvor mye Staten vil kompensere kommunene fremover for endring i demografi, fordi nærmest hele landet opplever det samme som Lindesnes. Hele inntektssystemet er et nullsumspill- men når utgiftene øker totalt for hele kommunesektoren fremover, er det grunn til å tro at Staten ikke vil kunne kompensere like mye som de gjør i dag.

Inndelingstilskudd

Etter kommunesammenslåingen i 2020 beholder den nye kommunen inndelingstilskuddet fullt ut i 15 år, og deretter trappes det gradvis ned over 5 år. Det betyr at kommunen totalt mottar inndelingstilskudd i 20 år etter sammenslåingen.

Dette tilskuddet er ment å kompensere for bortfall av visse inntekter, som for eksempel basistilskudd og regionalpolitiske tilskudd, som kommunen ellers ville ha mottatt som selvstendig enhet. Beregningen av tilskuddet tar utgangspunkt i inntektssystemet slik det var i 2016, for å sikre forutsigbarhet for kommunene som deltok i reformen.

Lindesnes mottar i 2025 43,8 mill kr i inndelingstilskudd. 2034 er det siste året vi mottar fullt tilskudd, fra og med 2035 blir tilskuddet redusert med 1/5 i året. Siste året vi mottar tilskudd vil være i 2039.

Vedlikeholdsetterslep formålsbygg

Tilstandsvurdering som er gjennomført på barnehage og skolebygg viser et vedlikeholdsbehov på 580 mill kr de neste 12 årene bare på våre barnehage og skolebygg. Det er stor grunn til å anta at vedlikeholdsbehovet er vel så stort på andre formålsbygg, som institusjoner, rådhus, idrettshaller mm. Vi kjenner til at Mandalshallen har behov for omfattende renovering. I forbindelse med budsjett 2026 og handlingsplan 2026-2029 vil rådmannen forsøke å innarbeide midler til gjennomføring av tilstandsvurdering av gjenværende formålsbygg, og avsetning av midler til strakstiltak i driftsbudsjettet.

Hovedutfordringene vi har kan listes opp slik:

- Færre yrkesaktive
- Fordele driftsbudsjett i tråd med endrede behov i befolkningen
- Gjennomføre store og nødvendige investeringer
- Håndtere et stort vedlikeholdsetterslep

- Økte renter og avdrag
- Inndelingstilskudd faller bort og usikkerhet knyttet til overføringer fra staten

Summen av alt dette innebærer at vi må fortsette å gjennomføre tiltak for å redusere driftskostnadene. SIU er ikke et engangsprosjekt, omstilling blir heretter hovedregelen og ikke unntaket.